

FÖRSAMLINGSBLADET

I BACKA PASTORAT

Nr 5 | 2019

VAD SKA VI HITTA PÅ?

Snart stundar sommar och semester. Tips på utflykter, smultronställen och sommaraktiviteter hittar du på sidorna 3-7, 10-11 och 14.

Backa • Brunnsbo • Bäckebol • Glöstorps
Kärra • Rödbo • Säve • Tuve

Svenska kyrkan
BACKA PASTORAT

Att få vara med och höra till

I nom arbetsmiljön talas ofta om KASAM, känslan av samhörighet. För att må bra på arbetsplatsen och för att göra ett bra arbete behöver vi se en mening med det vi gör, till exempel att tygbiten jag klipper i blir en jacka som jag eller någon av mina vänner ska ta på sig och trivas i.

KYRKOHERDEN HAR ORDET

Lika viktigt är det att känna en viss samhörighet med sina arbetskamrater. Vi behöver inte älska varandra, men vi behöver respektera varandra. Arbetsgivare och fackförbund lägger årligen mycket tid och resurser för att åstadkomma en bra arbetsmiljö.

På arbetsplatser i dag i Sverige är detta självklart. Men hur är det i övrigt i samhället? Hur har vi det hemma, i våra familjer, i föreningar, bland våra grannar? Hur är det på sommaren när vi är lediga och inte träffar arbetskamrater, vännerna är bortresta och vi kanske känner oss ensamma?

I DE FLESTA FAMILJER och i andra sammanhang har alla genom åren fått en roll: den trygge, den vresige, den rolige, den jobbige, den intelligente, den tröge, den omtänksamme, den orolige och så vidare. Det är som bäst när vi får vara som vi är, när vi känner oss trygga och omtyckta. Men ibland

blir det också svårt, till exempel med den ”givne” ordföraren, fixaren, den som förstår sig på allt. Och nästan alltid finns också gnällspiken och en som far med skvaller, en som alltid har ett öppet öra och bjuder på kaffe och tröstande ord.

NÄR LIVET ÄR SOM BÄST har vi en känsla av samhörighet, vi vet vem och vilka vi tillhör. När livet är som sämst känns det som att ingen vill veta av en. Det är då lätt att känna sig utanför. Det är djupt mänskligt att längta efter sammanhang och ha människor att höra ihop med. Vi är skapade så. Gud skapade oss för att leva i gemenskap, med varandra, i Guds ande. Som kristna kan och bör vi försöka se dem som hamnat utanför sina sammanhang. Kanske kan vi då tillsammans hitta ett nytt sammanhang, med mening och glädje, ett nytt KASAM där det goda och lätta ingår liksom det tuffa och svåra.

Jag önskar alla en innerlig känsla av att inte vara ensam utan att känna sig behövd. En övertygelse om att någon är med dig alla dagar under hela ditt liv. För mig är denna någon Jesus Kristus.

*En fin sommar
önskar jag er!*

Andrea Schleich
KYRKOHERDE

” Jag är med er alla dagar
intill tidens ände.
MATTEUSEVANGELIET 28:20

KYRKISKA I KLARTEXT

KOLLEKT

Ordet kommer från det latinska ordet colligere och betyda samla, samla in. I varje gudstjänst samlas det en kollekt till kyrkliga ändamål som inte bekostas av kyrkoavgiften, till exempel

nödställda i Sudan eller Burma, flyktingar från Syrien, Bräcke diakoni eller mödrahemmet Abrigo Rainha Silvia i Brasilien. En (eller ibland två) kollekt tas upp vid varje gudstjänst. Man kan lämna en kontant gåva eller swisha.

Kurs i babymassage

En kurs som ger ro och stärker föräldra-barnkontakten. För barn, cirka 2-9 månader och förälder. Sex träffar. Avgift: 150 kr. Ny kurs startar den 3 september. Anmälan via e-post till: lisbeth.gustavsson@svenskakyrkan.se

**TISDAGAR 11.00-12.15
BACKA FÖRSAMLINGHEM**

**VI HAR PLATS FÖR
FLER KOMPISAR!**

Våra förskolor i Backa, Tuve, Säve och Kärra är fulla av liv och rörelse. I Tuve finns lediga platser till hösten, men du är välkommen att ställa dina barn i kö även i Backa, Säve och Kärra. Vi arbetar utifrån kristna värderingar och erbjuder barnen en genuin och trygg vardag. Vi följer Läroplan för förskolan och FN:s barnkonvention.

Kontakta förskolechef **Vanja Widander** om du vill veta mer. Telefon: 031-17 98 31
E-post: vanja.widander@svenskakyrkan.se

Sommarkul

Välkommen till en rolig stationsvandring för barn i alla åldrar vid Backa församlingshem, Backa Kyrkogata 6-8. Tillsammans i lag får ni ta er an olika uppgifter. I mål bjuder vi på sommarfika. Har du frågor, ring oss! Lisbeth Gustavsson 031-17 98 85, Carl-Henrik Karlsson 031-17 98 86.

**TISDAG 18 JUNI START 11-12.30
BACKA FÖRSAMLINGHEM**

Sommarresa till Uddevalla

Följ med oss på en bussresa för alla åldrar, onsdag 26 juni. I år åker vi till Uddevalla där du bland annat kan besöka Bohuslänns museum, leka i Badhusparken, bada i Skeppsviken och gå strandpromenaden.

Avresa: kl. 09 Selma Lagerlöfs torg, 09.05 Backa Kyrkogata vid Netto, 09.10 Brunnsbotorget. Hemma ca kl. 17.30. **Pris:** 80 kr/vuxen, 40 kr/barn. Anmälan senast 17/6 till Lisbeth Gustavsson, telefon: 031-17 98 85.

ONSDAG 26 JUNI

Klassiska mästare möter svenska dragspelskungar

På midsommardagen kommer accordeonmästaren Kallis Bengtsson tillbaka till Säve kyrka och bjuder på ett spännande program. Kallis började spela dragspel redan vid fyra års ålder hemma i Visby. Numera är han bosatt i New York och turnerar världen runt med sitt accordeon. Här i Göteborg har han bland annat spelat tillsammans med Göteborgssymfonikerna och på GöteborgsOperan.

FOTO: EMELIE LAGER

LÖRDAG 22 JUNI 16.00
SÄVE KYRKA

FOTO: EMMA SVENSDOTTER

Musik i augustikvällen

Jens Claesson, orgel och piano. Kaffe under läktaren en kvart innan.

TORSDAG 1 AUGUSTI 19.00
SÄVE KYRKA

Friluftsgudstjänst

ANNANDAG PINGST

Traditionsenlig friluftsgudstjänst i Hökälla våtmarkspark med körsång av Bäckebol Vocalis. John Thulin, präst. Tag gärna med en picknickkorg för gemensamt fika efteråt.

MÅNDAG 10 JUNI 19.00
HÖKÄLLA VÅTMARKSPARK

ÖPPEN SOMMARKÖR

Du som är hemma i sommar och som tycker om att sjunga är välkommen till våra öppna sommarkörer. Ingen körvana krävs. Vi övar ungefär en timme och medverkar sedan i den efterföljande gudstjänsten. Ingen anmälan.

SÖNDAG 9 JUNI
10.00 GLÖSTORPSKYRKAN

SÖNDAG 21 JULI
09.45 KÄRRA KYRKA
13.00 GLÖSTORPSKYRKAN

SÖNDAG 28 JULI
09.45 SÄVE KYRKA

SÖNDAG 4 AUGUSTI
09.45 KÄRRA KYRKA

Vi har körer för alla åldrar

- hitta din nya kör på vår hemsida:
svenskakyrkan.se/backapastorat

Nytt liv för unga kvinnor

I samband med kyrkkaffet den 9 juni berättar Eva-Karin Persson om sitt arbete i projektet Nytt liv för unga kvinnor i Etiopien.

SÖNDAG 9 JUNI 12.30
BRUNNSBOKYRKAN

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Församlingsresa TILL ORUST 12 JUNI

Följ med på en resa till Orust med besök på Handelsman Flink på Flatön, Morlanda kyrka och Morlanda säteri. Avresa: Säve församlingshem kl. 08.30, Kärra församlingshem kl. 08.50. Åter i Säve cirka kl. 18.20 och i Kärra cirka kl. 18.40. Kostnad: 350 kronor - då ingår bussresa, lunch och inträde till Morlanda säteri.

Anmälan senast den 7 juni till Anki Rundberg, e-post: anki.rundberg@svenskakyrkan.se, telefon: 031-17 98 45 eller Helena Fingarsen Nohle, e-post: helena.nohle@svenskakyrkan.se, telefon: 031-17 98 41.

Backa pastorat – aktuella beslut

BACKA PASTORATS FÖRVALTNING sköts av fyra demokratiskt valda organ, kyrkofullmäktige, kyrkoråd och två församlingsråd. Kyrkofullmäktige är pastoratets högsta beslutande organ och dess ledamöter väljs vid kyrkoval vart fjärde år. Kyrkofullmäktige utser sedan i sin tur ledamöterna i kyrkorådet, som är pastoratets styrelse.

Församlingsråden är församlingarnas styrelse, och dess ledamöter utses av kyrkofullmäktige efter nomineringsmöten i respektive församling.

SEDAN SLUTET AV APRIL har följande beslut tagits i Backa pastorats beslutande organ:

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Kvinnoläger 24-26 SEPTEMBER

Kvinnolägret på Åh stiftsgård riktar sig till dig som under några dagar vill byta miljö, träffa nya och gamla vänner, fundera över livet, äta gott och dela möten med Gud tillsammans med andra. Anmälan är bindande. Begränsat antal platser (först till kvarn).

Kostnad: 1 000 kronor för enkelrum och 700 kronor för del i dubbelrum. Kontakta diakon Annika Svensson för mer information: annika.svensson@svenskakyrkan.se

Missa inga utflykter!

Du vet väl om att du kan prenumerera på våra månadsblad? Där hittar du alla utflykter samt övriga aktiviteter i Backa församling respektive Tuve-Säve församling. Tjänsten är kostnadsfri. Kontakta expeditionen, 031-17 98 00, om du vill anmäla dig till prenumerationslistan.

Backa pastorat – aktuella beslut

- Kyrkorådet har på sitt möte 2019-04-24 beslutat att ansöka om bidrag för att renovera köket i Brunnsbokyrrkan.

- Kyrkofullmäktige har på sitt möte 2019-05-12 fastställt årsredovisningen för 2018 och beviljat kyrkorådet ansvarsfrihet.

- I höst ska nya församlingsråd utses. Kyrkofullmäktige kallar till församlingmöten den 13 oktober i Glöstorpskyrkan, den 6 oktober i Säve församlingshem och den 20 oktober i Backa kyrka. Exakta tider annonseras senare.

SAMTLIGA PROTOKOLL finns att läsa i sin helhet på Backa pastorats expedition. ■

Midsommargemenskap

TISDAG 18 JUNI 18.00
KÄRRA FÖRSAMLINGSHEM

Midsommarbuffé. Kostnad: 100 kr (betalas på plats). Anmälan senast den 10 juni till Anki Rundberg, e-post: anki.rundberg@svenskakyrkan.se eller telefon: 031-17 98 45.

ONSDAG 19 JUNI 18.00
BÄCKEBOL KYRKSAL

Traditionsenlig Midsommarsill serveras i Bäckebols kyrksal. Kostnad 50 kr. Anmälan senast den 12 juni - antingen genom att skriva upp sig på listan i kyrksalen eller ringa till expeditionen 031-17 98 00.

ONSDAG 19 JUNI 18.00
GLÖSTORPSKYRKAN

Midsommarfest med traditionell midsommar-mat och jordgubbstårta. Allsång med Ingmarie Wahlbäck. Pris: 100 kr. Anmälan senast den 17 juni till Thomas Kolandivelu, 031-17 98 55.

Tillsammanskväll

– med internationellt knytkalas

Var och en tar med sig något att bjuda på – mat, efterrätt eller dryck. Ingen anmälan. För mer information kontakta Carl-Henrik Karlsson, e-post: carl-henrik.karlsson@svenskakyrkan.se.

ONSDAG 12 JUNI 18.00
BÄCKEBOLS KYRKSAL

Öppen kyrka

I juni, juli och augusti är det öppen kyrka varje tisdag kl. 11.00–12.30, med middagsbön kl. 12.30. Välkommen att tända ljus och sitta i stillhet, eller dricka en kopp kaffe och umgås med andra. Vid vackert väder sitter vi ute.

TISDAGAR 11–12.30
BRUNNSBOKYRKAN

FOTO: EMMA SVENSDOTTER

Sommarkvällar

Varje torsdag under sommaren är det mässa kl. 18.30 i Brunnsbokyrkan. Efter mässan blir det kvällsmörgås (25 kr) och rum för spontana program. Den som vill kan berätta något från en resa, läsa en dikt, frågesporta, sjunga en sång eller berätta om sin hobby.

TORSDAGAR 18.30
BRUNNSBOKYRKAN

CAFÉ Selma

I juni och juli är det Café Selma varje onsdag. Kaffe, te, smörgås, kaka och paj till självkostnadspris. Middagsbön 12.30. (Stängt 31/7.)

ONSDAGAR 11.00–12.30
BÄCKEBOLS KYRKSAL

Sommarcafé

Med start den 31 juli och alla onsdagar i augusti är det sommarcafé i Backa församlingshem. Kaffe, dopp och gemenskap – 15 kr. Vi inleder med Tankar för dagen.

ONSDAGAR 11.00–12.30
BACKA FÖRSAMLINGSHEM

Våra bästa smultronställen

Sommar och semester stundar. Några har hela ledigheten planerad redan – andra inte. Här får du tips om några av Backa pastorats anställdas bästa smultronställen.

Anki Rundberg, diakoniassistent

– Djupedals fornborgar. Jag gillar denna vandring för att den går genom skog, berg och dalar, samt har så mycket kultur och kuriosa att berätta om. Man kan starta vandringen på en stig alldeles vid Tolsereds 4H gård i Gerrebacka.

Tony Dahl, fastighetsansvarig

– Mitt smultronställe är när jag kommer ut till Marstrand och närheten till havet. Man behöver inte ta färjan över till Marstrandsön – jag stannar gärna kvar på Koön. Där kan man till exempel ta en promenad ut till viken "Engelsmannen" eller ta sig ett dopp vid Malepert.

Evamaria Lund, präst

– Ett av mina smultronställen är Slottsskogen. Där finns det aktiviteter för alla åldrar i alla väder och i alla smaker. Bara slå sig ner på en bänk och titta på mångfalden i naturen eller bland människorna. En medhavd picknick i gröngräset är heller inte fel och det finns bänkbord för de som inte vill få gräsfläckar – dessutom nära fräscha toaletter. Det bästa är att man kan hitta en öde plats mitt i stan. En regnig dag kan man botanisera på Naturhistoriska museet. Eller varför inte sitta en stund i natursköna utomhuskyrkan?

Jens Claesson, organist

– En backig men härlig promenad utmed Lärjeån nedanför Angereds Centrum bjuder på porlande vatten, fågelsång och blomsterprakt. Där rensar jag gärna tankarna och andas.

Kristina Kunz, vaktmästare

– Trädgårdsföreningen som innehåller allt man kan önska sig i en och samma park. Meditativt vid vattnet, stresslindrande natur med vackra omgivningar och Rosencaféet som har god fika, vintertid tänds kaminen inomhus som värmer gott. Tropikhuset erbjuder exotiska växter och mysiga sittplatser i entrén en trappa upp, där kan man njuta av medhavd fika eller av utsikten.

Andrea Schlee, kyrkoherde

– Man behöver inte gå långt för att hitta ett riktigt smultronställe i Backa. Du går på Backa kyrkogata söderut, förbi Backaskolan och innan Klintåsgatan tar du en av de små stigarna till vänster, rakt in i ett skogsparti, tills du kommer till en bergsknalle omgärdat av skir grönska. Det är lugnt och andäktigt trots att trafiken hörs och du vet att du är i stan.

Läs fler semestertips för dig som planerar en "hemester" i år på sidorna 10–11!

Välkommen att fira gudstjänst

SÖNDAG 9 JUNI

- PINGSTDAGEN

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BRUNNSBOKYRKAN

11.00 HÖGMÄSSA

BÄCKEBOLS KYRKSAL

16.00 MÄSSA

GLÖSTORPSKYRKAN

11.00 HÖGMÄSSA

Öppen sommarkör. Samling för övning kl 10.00 inför gudstjänsten kl 11.00

TUVE KYRKA

14.00 GUDSTJÄNST

KÄRRA KYRKA

16.00 MUSIKGUDSTJÄNST
Jens Claesson, sång, piano och orgel.

SÄVE KYRKA

11.00 GUDSTJÄNST

SÖNDAG 16 JUNI

- HEL. TREFALDIGHETS DAG

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BRUNNSBOKYRKAN

11.00 HÖGMÄSSA

BÄCKEBOLS KYRKSAL

16.00 GUDSTJÄNST

GLÖSTORPSKYRKAN

11.00 HÖGMÄSSA

TUVE KYRKA

14.00 GUDSTJÄNST

Kyrkkaffe i Glashuset.

SÄVE KYRKA

11.00 MÄSSA

RÖDBO KYRKA

17.00 SOMMARKVÄLLS-
GUDSTJÄNST
Jennie Elonsson, solosång.

LÖRDAG 22 JUNI

- MIDSOMMARDAGEN

BRUNNSBOKYRKAN

11.00 HÖGMÄSSA

SÄVE KYRKA

16.00 MUSIKGUDSTJÄNST

Från klassiska mästare till dragspelskungar.

Kallis Bengtsson, accordeon

SÖNDAG 23 JUNI

- JOHANNES DÖPARENS DAG

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

KÄRRA KYRKA

11.00 GUDSTJÄNST

GLÖSTORPSKYRKAN

14.00 HÖGMÄSSA

SÖNDAG 30 JUNI

- 2 S E TREF

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BRUNNSBOKYRKAN

09.30 MÄSSA

SÄVE KYRKA

11.00 MÄSSA

TUVE KYRKA

14.00 GUDSTJÄNST

LÖRDAG 6 JULI

GLÖSTORPSKYRKAN

11.00 KONFIRMATION
Konfirmanderna framför musikalen "Vägen, sanningen och livet" skriven av Magnus Fallgren.

SÖNDAG 7 JULI

- 3 S E TREF

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BÄCKEBOLS KYRKSAL

14.00 GUDSTJÄNST

KÄRRA KYRKA

11.00 MÄSSA

GLÖSTORPSKYRKAN

14.00 HÖGMÄSSA

SÖNDAG 14 JULI

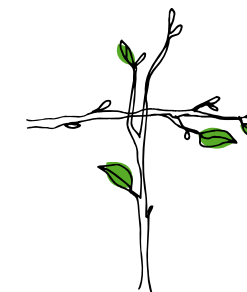
- 4 S E TREF

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

TUVE KYRKA

14.00 GUDSTJÄNST

SÖNDAG 21 JULI

- APOSTLADAGEN

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BÄCKEBOLS KYRKSAL

14.00 GUDSTJÄNST

KÄRRA KYRKA

11.00 GUDSTJÄNST

Öppen sommarkör. Samling för övning kl 09.45 inför gudstjänsten kl 11.00

GLÖSTORPSKYRKAN

14.00 HÖGMÄSSA

Avtackning av distriktspräst Henrik Berglund. Öppen sommarkör. Samling för övning kl 13.00 inför mässan kl 14.

SÖNDAG 28 JULI

- 6 S E TREF

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BRUNNSBOKYRKAN

09.30 MÄSSA

SÄVE KYRKA

11.00 GUDSTJÄNST

Öppen sommarkör. Samling för övning kl 09.45 inför gudstjänsten kl 11.00

TUVE KYRKA

14.00 GUDSTJÄNST

SÖNDAG 4 AUGUSTI

- KRISTI FÖRKLARINGS DAG

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BÄCKEBOLS KYRKSAL

14.00 GUDSTJÄNST

KÄRRA KYRKA

11.00 MÄSSA

Öppen sommarkör. Samling för övning kl 09.45 inför gudstjänsten kl 11.00

GLÖSTORPSKYRKAN

14.00 HÖGMÄSSA

SÖNDAG 11 AUGUSTI

- 8 S E TREF

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BRUNNSBOKYRKAN

09.30 MÄSSA

SÄVE KYRKA

11.00 MÄSSA

TUVE KYRKA

14.00 GUDSTJÄNST

SÖNDAG 18 AUGUSTI

- 9 S E TREF

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BÄCKEBOLS KYRKSAL

14.00 GUDSTJÄNST

KÄRRA KYRKA

11.00 GUDSTJÄNST

GLÖSTORPSKYRKAN

14.00 HÖGMÄSSA

SÖNDAG 25 AUGUSTI

- 10 S E TREF

BACKA KYRKA

11.00 HÖGMÄSSA

BRUNNSBOKYRKAN

09.30 MÄSSA

GLÖSTORPSKYRKAN

11.00 HÖGMÄSSA

RÖDBO KYRKA

17.00 MÄSSA

* Med reservation för ändringar som tillkommit efter att denna tidning tryckts.

Semestra hemma

Hemester – att man väljer att stanna hemma på semestern – blir allt vanligare. I stället för utlandsresor kan man med hemmet som bas ge sig ut och uppleva sitt närområde. För vissa är den främsta anledningen att det är mer avstressande. För andra är det ett ställningstagande att skippa flyget och välja ett miljövänligare alternativ. Vad vill du göra eller uppleva i sommar? Här får du tips på aktiviteter att göra själv eller tillsammans med andra.

DJUR

■ **Tolsereds 4h-gård** i Hisings Kärra och Kättilsröds 4H-gård i Tuve. Här finns bland annat hästar, getter, grisar, kor, kaniner, ankor och får.

■ **Göteborgs struts- och äventyrscenter.** Här finns strutsar, får, grisar och kaniner.

■ **Hökälla våtmarkspark.** Ett av kommunens artrikaste områden för häckande fåglar. Här finns också sällsynta växter som spetsnate och jättestarr.

NATUR

■ **Skärgården.** Med en enkelresa med Västtrafik kan du komma långt ut i Göteborgs

skärgård, till exempel till Vrångö, Donsö, Styrso eller Björkö.

■ **Badplatser.** På hemsidan Badkartan.se kan du söka bland mer än 5 000 badplatser i Sverige. Kanske finns det en badplats nära dig som du ännu inte besökt?

■ **Fridhemsslingan och Gammelskogsslingan.** Vid Fridhems kyrkogård finns dessa två nyanlagda skogs-slingor i fågel- och artrik gammelskog på 2,6 respektive 0,8 kilometer.

■ **Pilgrimsvandringar.** Det finns sju pilgrimsleder i Göteborgs stift. Till exempel Lödöseleden som går mellan Göteborg till Lödöse. Pilgrims-

centrum i Göteborgs har ett sommarprogram med olika vandringar att välja mellan.

■ **Fruktlundar.** I vanliga fall får man inte plocka blommor och växter i anlagda planteringar. Men i de kommunala frukt-lundarna får du gärna plocka frukt och bär, antingen för att äta direkt på plats eller för att göra en paj till fikat hemma. Du får plocka för

privat bruk, men spara frukt och bär till dem som kommer efter dig. På Hisingen finns Vårvädersgatans fruktlund, Hisingsparkens fruktlund och Backa röds fruktlund.

■ **Hittaut.** Orientering som passar alla med olika svårighetsgrader på kontrollerna. Man kan gå, cykla eller springa och vissa kontroller kan man ta sig till med barnvagn och rullstol. Hittaut är gratis, men man behöver registrera sig på hemsidan www.orientering.se eller i appen. Finns i Göteborg och på delar av Hisingen, men också i Ale kommun.

HISTORIA

■ **Medeltida kyrkor.** Säve kyrka och Tuve kyrka har anor från medeltiden. I Säve kyrka finns fantastiska takmålningar från 1700-talet av Christian von Schönfeldt och Johan Ross. Utmed muren som omgärdar Tuve kyrka finns gamla gravstenar daterade mellan 1660 och 1770. Fler kyrkor att besöka hittar du i appen Kyrkguiden eller på Göteborgs stifts hemsida.

■ **Ragnhildsholmen** ligger på södra stranden av Nordre älv på Hisingen. Här finns en

borgruin från 1200-talet. Borgruiner finns även i Djupe-dal och på Skändlaberget som också ligger på Hisingen. ■ **Bohus fästning.** Med Västtrafiks enkelbiljett kan du åka till Eriksdal och promenera över Bohusbron till Bohus fästning. Det kostar en slant att gå in i fästningen, men det finns en fin promenadväg som går runt hela yttermuren.

MUSIK

■ **Sommarkvällar.** Både i Tuve och i Kärra bjuds det på musik-underhållning utvalda kvällar juni-augusti. Aktuellt program finns på sidan 14. I många av kyrkorna i och kring Göteborg finns flertalet musikgudstjänster under sommaren – dessa hittar du i appen Kyrkguiden.

MED BARN

■ **Insektssafari.** Ta med förstöringsglas och en bok om insekter (som med fördel kan lånas från biblioteket). Hur

många insekter kan ni hitta? Eller olika växter, fjärilar och grodor? Titta på dina fynd med förstöringsglas, googla och lär er mer om det ni hittar.

■ **Gör konstverk** av det du hittar på stranden eller i skogen.

■ **Besök en utflyktslek-plats.** I Göteborg finns fyra utflyktslekplatser; Plikta i Slottsskogen, Positivparken i Frölunda, Angeredsparken och Hisingsparken. De har olika teman vad gäller färg, form och lekredskap.

REGNIGA DAGAR

■ **Biblioteket.** Låna alla böcker du tänkt läsa men inte hunnit. Ofta finns det också utställningar att titta på.

■ **Spela spel.** Leta fram brädspel, lägg undan alla mobiltelefoner och surfplattor och umgås över spelbordet i stället.

■ **Bjud in till kafferep.** Be alla att ta med sig sitt favoritfika-bröd och bjud på saft och kaffe.

FOTO: EMMA SVENSDOTTER

Ritualer, vanor och ovanor

Vi har alla olika vanor och ritualer i allt vi gör. Varje morgon när vi vaknar har vi vanligtvis en procedur som måste gås igenom innan man lämnar hemmet. Vi har alla olika preferenser till vad som ska vara gjort innan vi går hemifrån.

Känns det igen? Det är inte bara på morgonen, hela tillvaron är full av procedurer eller ritualer som vi tillämpar i olika sammanhang. Detta är ett invariant mönster och vi tar till detta, dels för att det är en trygghet men också för att vi känner oss bekväma med det.

NÄR VI HAMNAR I SITUATIONER där det förekommer ritualer vi inte känner igen blir vi lätt obehäva eller i alla fall i viss mån passiva.

När ovana kyrkobesökare kommer till våra gudstjänster är det precis just det som händer. De har inga referenser till varför vi gör som vi gör i kyrkan och blir därför ofta frågande och passiva. Lika väl som många av oss skulle känna oss något vilse och förvirrade på ett föredrag om bergvärme och kvantfysik, med alla facktermer och uträkningar, såvida man inte är insatt i ämnet.

Varför gör vi som vi gör i kyrkan? När jag har konfirmander brukar jag jämföra våra gudstjänster med fotbollsmatcher. Till att börja med, prästen

har en stola kring halsen. Fotbollsupportrar har halsduk.

Vi inleder med psalm, ibland ingångspsalm med procession och alla står upp. Fotbollsmatcher börjar med att lagen kommer in till sång och jubel. Vi har växelläsning i gudstjänsterna, vi har partier där någon läser och församlingen svarar. På fotbollsmatcher hör vi ofta, "... andra sidan är ni klara?".

För en ovan kyrkobesökare så reser vi oss upp i tid och otid. Har du bevittnat en fotbollsmatch så händer det nästan oftare att folk ställer sig upp där också. Det finns väldigt många likheter.

VI HAR VÅRA RITUALER för att skapa delaktighet och trygghet. Men vissa moment gör vi så ofta att vi ibland glömmar varför vi gör dom och där finns en risk att slentrian blir viktigare än innebörd.

Det finns en utmaning i att kunna förklara för ovana besökare varför vi gör vad vi gör, för då måste vi också veta själva varför vissa moment i gudstjänsten finns. I detta finns också alltid både viljan och rädslan till förändring. Det finns fallor på båda sidorna. Förändra för förändringens skull är alltid vanskligt, likväl – att bevara enbart för tradition är väldigt riskabelt.

Att ha välbesökta gudstjänster är något vi alla vill. Då måste vi titta på oss själva och på världen utanför. Hur ska vi bli relevanta för människor idag, 2019? Vad vill vi bevara, vad måste vi bevara, vad vill vi förändra och vad måste vi förändra. Där ligger nog vår stora utmaning. ■

Magnus Fallgren, församlingspedagog

FOTO: EMMA SVENSDOTTER

Sockenkyrka med 800-åriga anor

TUVE KYRKA HAR I MER ÄN 800 ÅR varit Guds hus och sockenkyrka för Tuveborna. Där har många döpts i den gamla dopfunten, som är samtida med kyrkan, många har sökt sig till gudstjänsterna och många har under århundradena vigts till den sista vilan på kyrkogården.

Tuve har alltid varit en socken där det gick lugnt och stilla till åtminstone de senaste 400 åren. Man behövde till exempel inte ha bänkdelningslängder för att slippa tvister om var man fick sitta i kyrkan. Men enligt gammal sed höll man gärna stora bröllop i Tuve.

NÄR DEN FÖRSTA kyrkobyggnaden uppfördes för mer än 800 år sedan var Hisingen ett skärgårdslandskap. Kyrkan fick sin plats på en ö där det redan fanns mer än hundra stensättningar som påminde om tidigare generationers begravningsleder. Nordväst om ön där kyrkan byggdes fanns en större ö, nuvarande Skändla-berget, där människor hade bott sedan stenåldern. Kontakten med fastlandet från kyrkoön fick ske österut över Kvillesundet som var led mellan nuvarande Backaplan och Säve.

Den första kyrkan var säkert mycket enkel, troligen en träkyrka. Den ersattes för 800 år sedan av en stenkyrka bestående av fyra meter-tjocka stenväggar utan fönster. Väggar utgör fortfarande stomme i dagens kyrka.

Tuve var inte någon speciellt fattig för-

samling. På 1700-talet tog man upp fönsteröppningar i väggarna och byggde vapenhus. I början av 1800-talet uppfördes en klockstapel. I den hänger en klocka som bär inskriften "Till Guds namns ära och till konung Karl XII:s minne formade mig Petrus Böök år 1700 åt Tuve kyrka med dess kyrkoherde Olavus Oterdal".

Klangen från den ensamma klockan i klockstapeln har ljudit över Tuvebygden i mer än 200 år och kallat bygdens folk till helgsmål eller gudstjänst.

ÄVEN OM TUVE INTE VARIT en fattig församling så har man omsorgsfullt vårdat det ärvda från gången tid. Kyrkan är fylld av inventarier som Tuvebor skänkt till sin kyrka. Det första man möter när man kommer in i vapenhuset är den järnbeslagna fattigstocken från 1700-talets början. I den kunde man lämna bidrag till socknens fattiga.

Från början av 1900-talet förvarades fattigstocken på Göteborgs historiska museum men återställdes igen i kyrkan på 30-talet. Fortsätter vi in i kyrkorummet finner vi många intressanta föremål, så många att det skulle kräva ett eget kapitel i ett kommande församlingsblad.

BENGT ERIC BENGTSSON
KYRKVÄRD I TUVE KYRKA

SOMMARKVÄLLAR

MUSIK | FIKA | ANDAKT
ENTRÉ: 40 KRONOR

KÄRRA FÖRSAMLINGSHEM TISDAGAR 18.00

18 JUNI: Midsommarbuffé. Pris: 100 kr (betalas på plats). Anmälan senast den 10 juni till Anki Rundberg 031-17 98 45.

25 JUNI: Axplock av dansmusik och visor. Roy Rogers.

2 JULI: Så skimrande var aldrig havet. Svenska visor och jazz med Emil Ernebro och Ebba Knutsson.

9 JULI: Inget program.

16 JULI: Inget program.

23 JULI - KÄRRA KYRKA: Önskepsalmer. Vi sjunger favoriter ur psalmboken till orgel och piano. Jens Claesson, musiker. **OBS!** Ingen kostnad, ingen fika.

30 JULI: Inget program.

6 AUGUSTI: Jazzfavoriter. Arne Murby.

13 AUGUSTI: Jag känner vinden blåsa i håret. Visor, klassiskt och eget med Peter Johansson.

20 AUGUSTI - KÄRRA KYRKA: Musik i sommarkvällen. Korsdraget. **OBS!** Fika i församlingshemmet kl. 18.00, därefter musikprogram i Kärra kyrka.

27 AUGUSTI - SÄVE KYRKA: Mellan folkton och rytmisk musik. Stillsam instrumental musik med Per Boysen som spelar på Chapman Stick, ett tolvsträngat instrument med klang liknande harpa, klassisk gitarr och flygel. **OBS!** Ingen kostnad. Fika under läktaren efter konserten.

GLÖSTORPSKYRKAN ONSDAGAR 18.00

12 JUNI: Från visa till boogie woogie. Blandat musikprogram med pianisten David Carbe tillsammans med trumslagare Jacob Linde och sångerskan Stina Klintbom.

19 JUNI: Midsommarfest. Midsommarfest med traditionell midsommarmat och jordgubbstårta. Allsång med Ingmarie Wahlbäck. Pris: 100 kr. Anmälan senast den 17 juni till Thomas Kolandivelu, 031-17 98 55.

26 JUNI: Sångglädje. Negar Zarassi, sång, och Lowe Pettersson, piano.

4 JULI: Musikal, Klassiskt samt Kända melodier. Roger och Catarina Lorenzson sång, Jerker Nirbrant piano.

10 JULI: Från Dan Andersson till dansband. Sång och musik med Daga och Rolf Wallgren.

17 JULI: Välkomna till glad musik utan gränser. Bengt Åkerberg.

24 JULI: Vänta inte med att älska. Susanne Pettersson, sång och piano, och Ingmari Dalin, sång och gitarr.

31 JULI: Sång, visor och skrönor. KG Malm.

7 AUGUSTI: Sommarens vackraste sånger. Olle Pettersson, sång, Lowe Pettersson, piano.

14 AUGUSTI: Från mjuka visor till häftig rock'n'roll med Elvis mest älskade sånger! Sång och musik med Lars-Eric Frenberg och Johan Frenberg.

FÖRSAMLINGSBLADET

ges ut av Backa pastorat. Tidningen räknas som samhällsinformation och delas ut till alla hushåll i pastoratet.

KONTAKTA OSS

PASTORSEXPEDITIONEN

Öppettider: Mån-ons, fre kl. 10-12.30, Mån-tors kl. 14-16.

Telefon: 031-17 98 00 (expedition samt dop- och vigselbokningar)

E-post: backa.pastorat@svenskakyrkan.se

Besöksadress: Backa församlingshem, Backa kyrkogata 6-8

Postadress: Box 4044, 422 04 Hisings Backa

Hemsida: svenskakyrkan.se/backapastorat

KYRKOHERDE

Andrea Schleeh 031-17 98 11

DISTRIKT SELMA (BACKA OCH BÄCKEBOL)

Evamaria Lund, präst 031-17 98 81

DISTRIKT BRUNNSBO

Maria Svenungsson, teolog 031-17 98 71

DISTRIKT TUVE

Maria Johnsson, präst 031-17 98 51

DISTRIKT SÄVE/KÄRRA

Helena Fingarsen Nohle, präst 031-17 98 41

DIAKONISAMORDNARE

Britt-Marie Svantesson, diakon 031-17 98 90

FÖRSKOLECHEF

Vanja Widander 031-17 98 31

REDAKTÖR OCH LAYOUT Emma Svendsdotter

ANSVARIG UTGIVARE Andrea Schleeh

TRYCK Sandstens tryckeri

OMSLAGSBILD Emma Svendsdotter

Församlingsbladet i Backa pastorat ges ut med 8 nr/år. Nästa nummer kommer 24-25 augusti 2019. Har du inte fått ditt församlingsblad i brevlådan - ring expeditionen, telefon: 031-17 98 00.

341253

Facebook.com/backakyrkan
Facebook.com/brunnsbokyrkan
Facebook.com/backebolskyrksal
Facebook.com/TuveSave

Instagram.com/backa
Instagram.com/tuvesave

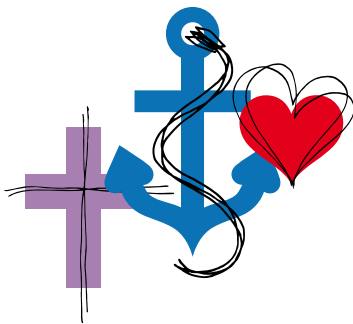

FOTO: MAGNUS ARONSON, ALEX & MARTIN OCH EMMA DAHLBÄCK

Konfirmation 2019/2020

Varje år väljer omkring 30 000 tonåringar att konfirmeras i Svenska kyrkan. Konfirationen är viktig – många tonåringar fun-derar över livets stora frågor och konfa-gruppen erbjuder ett sammanhang där de kan pröva nya perspektiv. Som konfir-mand får man vara med och utforska den kristna synen på livet: att leva i tro, hopp och kärlek!

Scanna QR-koden!
På vår hemsida hittar du information om alla konfagrupper samt ett anmälningssformulär.

**SISTA ANMÄLNINGSDAG
15 AUGUSTI**

ANMÄLAN OM INTRÄDE

Svenska kyrkan
BACKA PASTORAT

Jag är intresserad av att bli medlem i Svenska kyrkan.

För- och efternamn.....

Personnummer.....

Adress.....

.....

Telefonnummer.....

Ort och datum.....

Fyll i och skicka in anmälningssblanketten till:
Backa pastorat
Box 4044
422 04 Hisings Backa
När vi fått in din intresse-anmälan skickar vi en inträdes-blankett. Du kan även kontakta oss på telefon: 031-17 98 00 eller e-post: backa.pastorat@svenskakyrkan.se

